CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **M-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny ***Formuła 2023***

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza
MHIP-R0-**100**-2305

DATA: **18 maja 2023 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 34 strony (zadania 1–26). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko na podstawie źródeł i tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.
4. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w tabelkach przeznaczonych dla egzaminatora. Tabelki umieszczone są na marginesie przy każdym zadaniu.
8. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na następnych stronach.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 1. (0–1)

Ilustracja przedstawiająca rekonstrukcję zabudowań

Na podstawie: G. Lazarovici, C.M. Lazarovici, *Are there* […], „Acta Terrae Septemcastrensis", XVIII, 2019, s. 27.

1. 0–1

Rozstrzygnij, czy przedstawiona rekonstrukcja dotyczy epoki paleolitu czy neolitu. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do ilustracji i własnej wiedzy.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 2.

Fragmenty źródeł z epoki

Fragment 1.: Temistokles przystąpił natychmiast do odbudowy miasta i do wznoszenia murów obronnych. Sprzeciwiali się budowie tych murów […] eforowie, ale podobno przekupił ich złotem. […] Następnie przeprowadził rozbudowę Pireusu, widząc dogodność naturalnego położenia tego portu, i w ogóle całe miasto związał ściślej z morzem […].

Fragment 2.: Jeśliby bowiem miasto Lacedemończyków opustoszało, a pozostały tylko świątynie i fundamenty budowli, to […] nikt z potomnych nie chciałby uwierzyć, że potęga Lacedemończyków była tak wielka, za jaką uchodzi; a przecież mają oni w swym posiadaniu dwie piąte Peloponezu [wraz z helotami] oraz hegemonię nad całym półwyspem i nad licznymi sprzymierzeńcami […].

Fragment 3.: [N]ie było w skarbie publicznym żadnej gotówki. Wobec tego sami areopagici uchwalili z własnych funduszów żołd w wysokości ośmiu drachm dla każdego żołnierza, biorącego udział w tej wojnie, i w ten sposób najbardziej się przyczynili do skompletowania załóg na trierach.

Plutarch, *Żywoty sławnych mężów*, Wrocław 1953, s. 22, 35–36;
Tukidydes, *Wojna peloponeska*, Warszawa 1988, s. 6–7.

Zadanie 2.1. (0–1)

2.1.
0–1

Rozstrzygnij, który z fragmentów 1–3 zawiera opis starożytnej Sparty. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z tego fragmentu.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 2.2. (0–1)

2.2.
0–1

Na podstawie tekstów i własnej wiedzy uzupełnij tabelę – obok opisu wpisz numer fragmentu tekstu zawierającego informacje o grupach, których opis dotyczy.

	Opis	Numer fragmentu tekstu
A.	Członkowie najwyższej rady złożonej z byłych archontów.	
B.	Należeli do najniższej warstwy mieszkańców polis i byli pozbawieni praw.	

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 3. (0–2)

Źródło 1. Napis na sarkofagu Luciusa Corneliusa Scipiona

On to, Lucius Scipio, był w Rzymie, jak przyznaje większość, najlepszym z dobrych mężów. Syn Barbatusa. Był wśród nas konsulem, cenzorem i edylem. On to zdobył Korsykę wraz z miastem Alerią. Poświęcił Burzom świątynię, na jaką zasłużyły.

A. Ziółkowski, *Dzieje starożytne*, Warszawa 1999, s. 225.

Źródło 2. Mapa. Wojny Rzymu z Kartaginą

Wielka Encyklopedia PWN, red. J. Wojnowski, t. 29, Warszawa 2005, s. 531.

3.
0–1–2

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Wyspa, o której mowa w źródle 1., została przyłączona do Rzymu w wyniku II wojny punickiej.	**P**	**F**
2.	Sprawowanie przez Luciusa Corneliusa Scipiona jednego z urzędów wymienionych w źródle 1. wiązało się ze sporządzaniem list senatorów.	**P**	**F**
3.	Na mapie zaznaczono miejsce bitwy, w której potomek wodza wspomnianego w źródle 1. pokonał wodza Kartaginy.	**P**	**F**

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

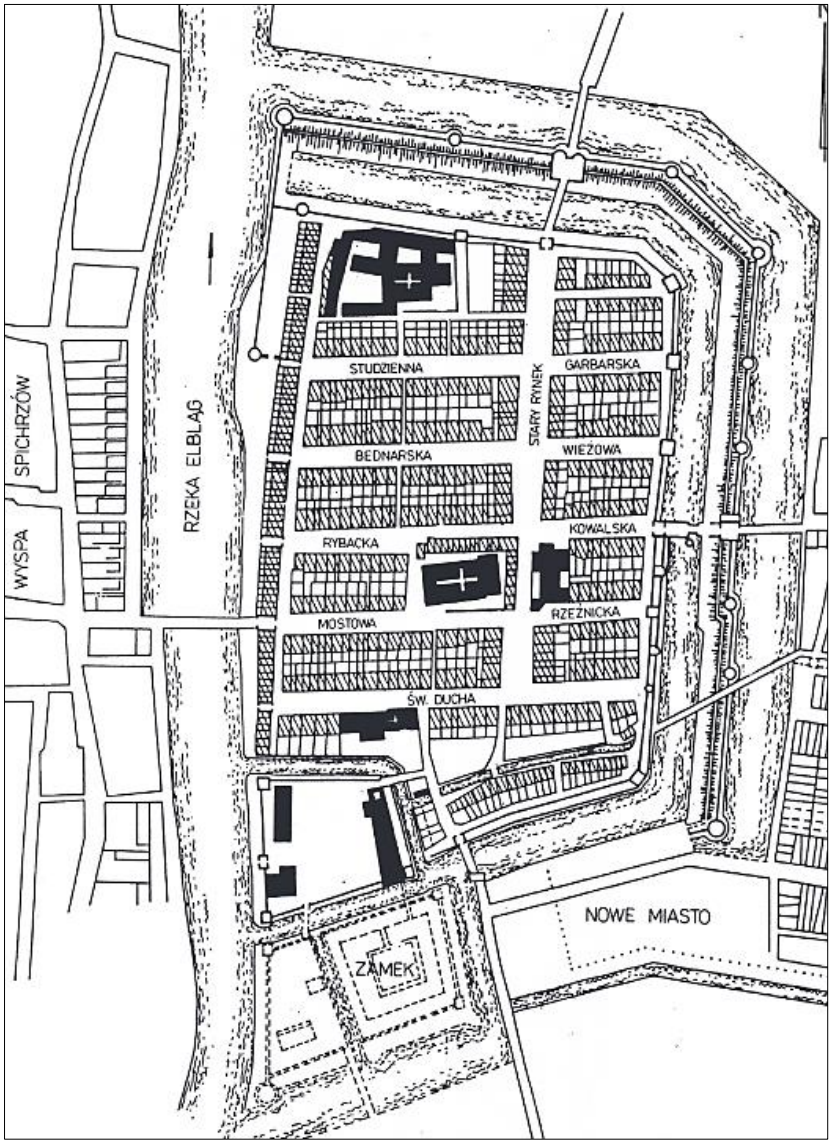
Zadanie 4.

Źródło 1. O prawie lokacyjnym

Prawo lubeckie to – obok prawa magdeburskiego – najbardziej rozpowszechnione prawo związane z lokacją miast w okresie średniowiecza. Od XIII wieku stanowiło wzór prawno-organizacyjny dla miast, głównie położonych wzdłuż południowego wybrzeża Bałtyku i na przyległych terenach, które współtworzyły związek handlowy. Cechą charakterystyczną kompozycji miast lokowanych na prawie lubeckim jest regularny, prostopadły do nabrzeża układ ulic i brak placu rynkowego. Funkcje rynku spełnia szeroka ulica.

Na podstawie: Z. Paszkowski, *Historia idei miasta* […], Szczecin 2015, s. 64–67.

Źródło 2. Plan późnośredniowiecznego Elbląga

G. Nawrolska, *Rozwój przestrzenny Elbląga* […], „Archaeologia Historica Polona”, t. 23, 2015, s. 168.

Zadanie 4.1. (0–1)

Podaj stosowaną w historiografii nazwę średniowiecznego związku handlowego miast, o którym mowa w źródle 1.

4.1.
0–1

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

4.2.
0–1

Zadanie 4.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy plan ze źródła 2. przedstawia miasto lokowane na prawie opisanym w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 5.

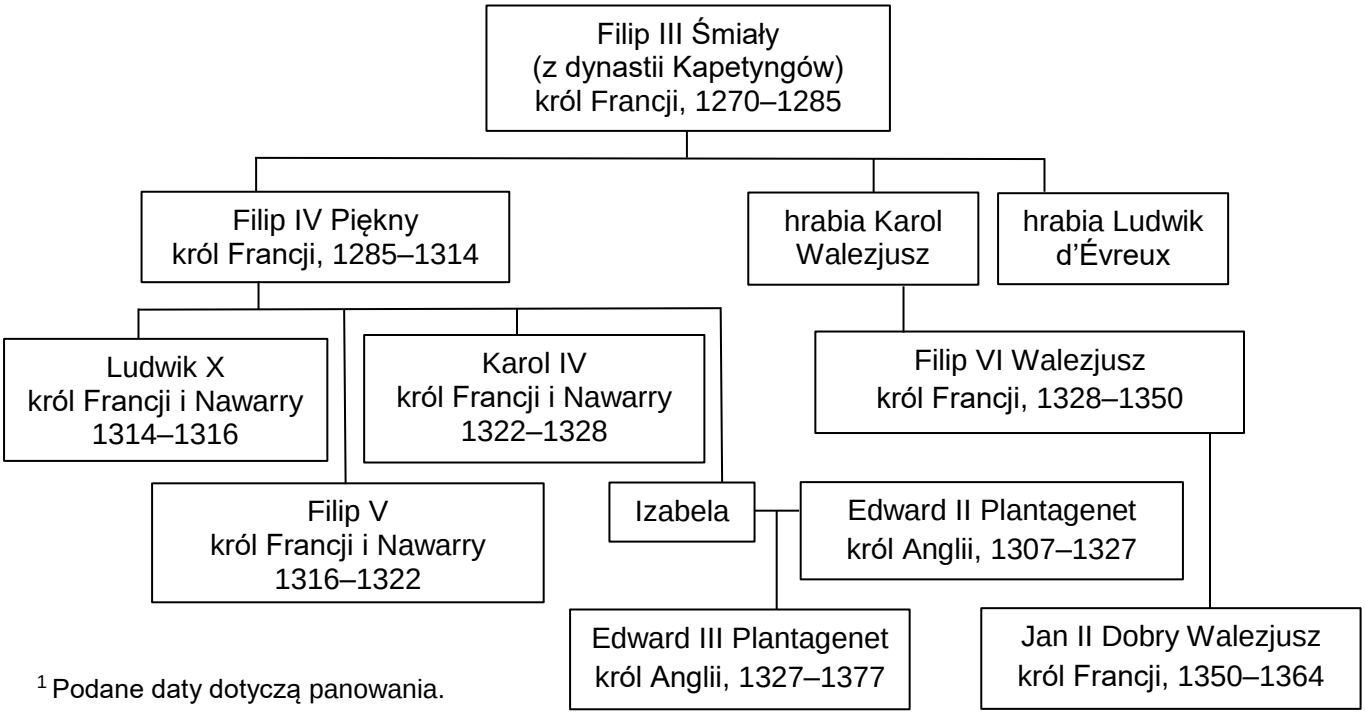
Źródło 1. Fragment ilustracji przedstawiającej wojska dwóch stron konfliktu w bitwie pod Crécy w 1346 roku

https://gallica.bnf.fr

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Źródło 2. Fragment tablicy genealogicznej ukazującej związki Kapetyngów z Plantagenetami[1]

[1] Podane daty dotyczą panowania.

Na podstawie: T. Manteuffel, *Historia powszechna. Średniowiecze*, Warszawa 1998, s. 288–299.

Zadanie 5.1. (0–1)

Podaj stosowaną w historiografii nazwę konfliktu zbrojnego, podczas którego została stoczona bitwa uwieczniona na ilustracji.

.....

5.1.
0–1

Zadanie 5.2. (0–1)

Wyjaśnij, odwołując się do źródła 2., w jakich okolicznościach król Anglii Edward III zgłosił pretensje do tronu francuskiego.

.....

.....

.....

.....

5.2.
0–1

Zadanie 5.3. (0–1)

Wyjaśnij, odwołując się do elementów graficznych ze źródła 1., w jaki sposób malarz przedstawił manifestowanie przez Edwarda III pretensji do korony francuskiej.

.....

.....

.....

.....

5.3.
0–1

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 6. (0–2)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Łokietek wzrósł i wychował się w smutnych czasach zupełnego rozstroju politycznego w końcu XIII stulecia, otaczał go ze wszystkich stron przykład na wpół dzikich, niepohamowanych w swych namiętnościach, krótkowidzących pod względem politycznym, czyhających nawzajem na swoje dzierżawy książąt piastowskich. Nie lepszym też był od nich w pierwszych swoich występach, mimo wyższego swego niezaprzeczalnie umysłu, Łokietek. Dopiero ciężkie przejścia zrobiły zeń inszego człowieka, wielkiego bohatera i przezornego króla, ale nie złagodziły jego charakteru, pozostawiły go zawsze wierzącym w tę siłę fizyczną, w tę energię woli, której państwo swoje i utrzymanie jego całości zawdzięczał.

M. Bobrzyński, *Dzieje Polski w zarysie*, Warszawa 1987, s. 182.

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Z pewnością Władysław Łokietek był właściwym człowiekiem na ówczesne, tak bardzo skomplikowane czasy. Wypłynął przecież z absolutnej nicości, z peryferyjnego księstewka, a zdobył i utrzymał do naturalnej śmierci najwyższą nagrodę, czyli koronę, co nie udało się wielu innym […]. W czasach zamętu za jedyne prawo uznawał miecz, nie do końca zresztą własny, choć nie zawsze umiał się nim właściwie posłużyć. Doskonale za to radził sobie w wirze intryg i wiarołomstwa, niewątpliwie znacznie lepiej niż w bezpośredniej walce o władzę. […] [G]orzej spisywał się później – już jako gospodarz kraju […]. Podejmowane przez niego decyzje miały z reguły podłoże emocjonalne, bez żadnej próby refleksji czy analizowania ich skutków. Nigdy nie wyrósł ze swego księstwa brzesko-kujawskiego.

A. Zieliński, *Władysław Łokietek* […], Warszawa 2010, s. 12–13.

6. 0–1–2

Porównaj zaprezentowane w źródłach 1. i 2. opinie historyków na temat Władysława Łokietka. Przedstaw jedno podobieństwo i jedną różnicę między nimi.

Podobieństwo: .....

.....

.....

.....

Różnica: .....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 7. (0–2)

Fotografia kościoła pw. św. Krzysztofa we Wrocławiu

Na podstawie: https://miejscawewrocławiu.pl

Podaj nazwy dwóch stylów architektonicznych, które reprezentuje kościół przedstawiony na fotografii, oraz po jednej widocznej na tej fotografii cesze każdego z nich.

7.
0–1–2

Nazwa stylu 1.: .....

Cecha: .....

.....

Nazwa stylu 2.: .....

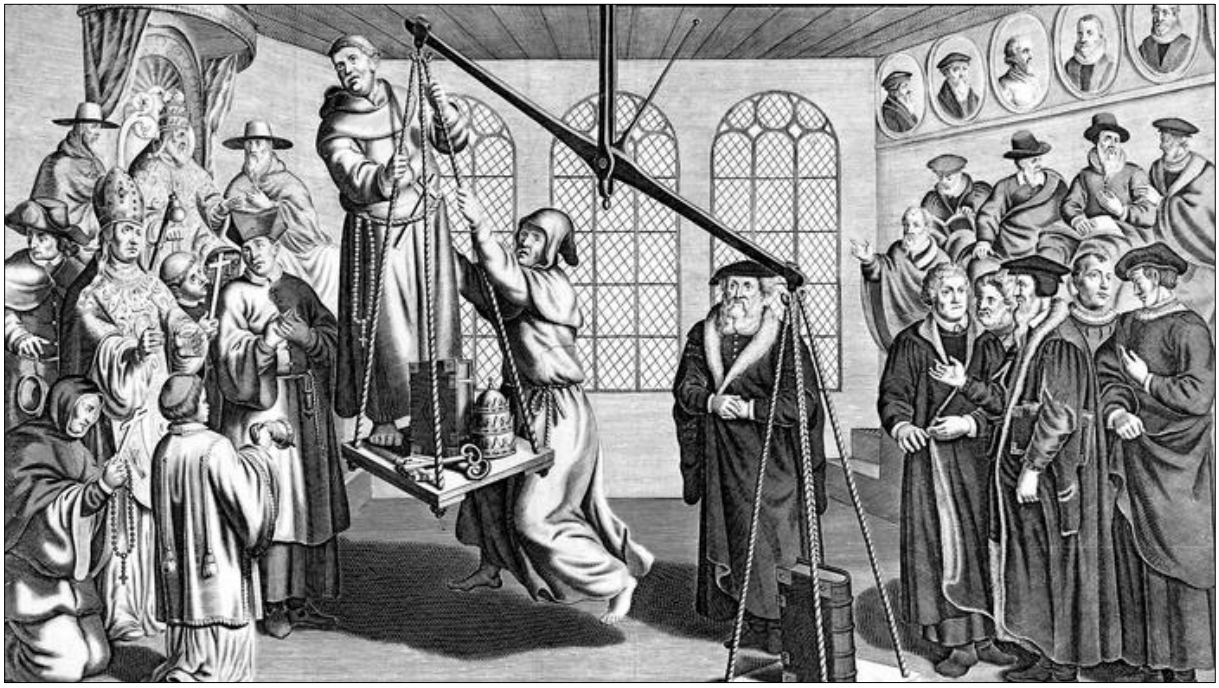
Cecha: .....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 8. (0–2)

Rycina z XVI wieku

Na podstawie: https://www.tagblatt.ch

8.
0–1–2

Sformułuj dwa argumenty potwierdzające tezę, że rycina powstała w kręgu zwolenników reformacji.

- .....
  .....
  .....
- .....
  .....
  .....

Zadanie 9.

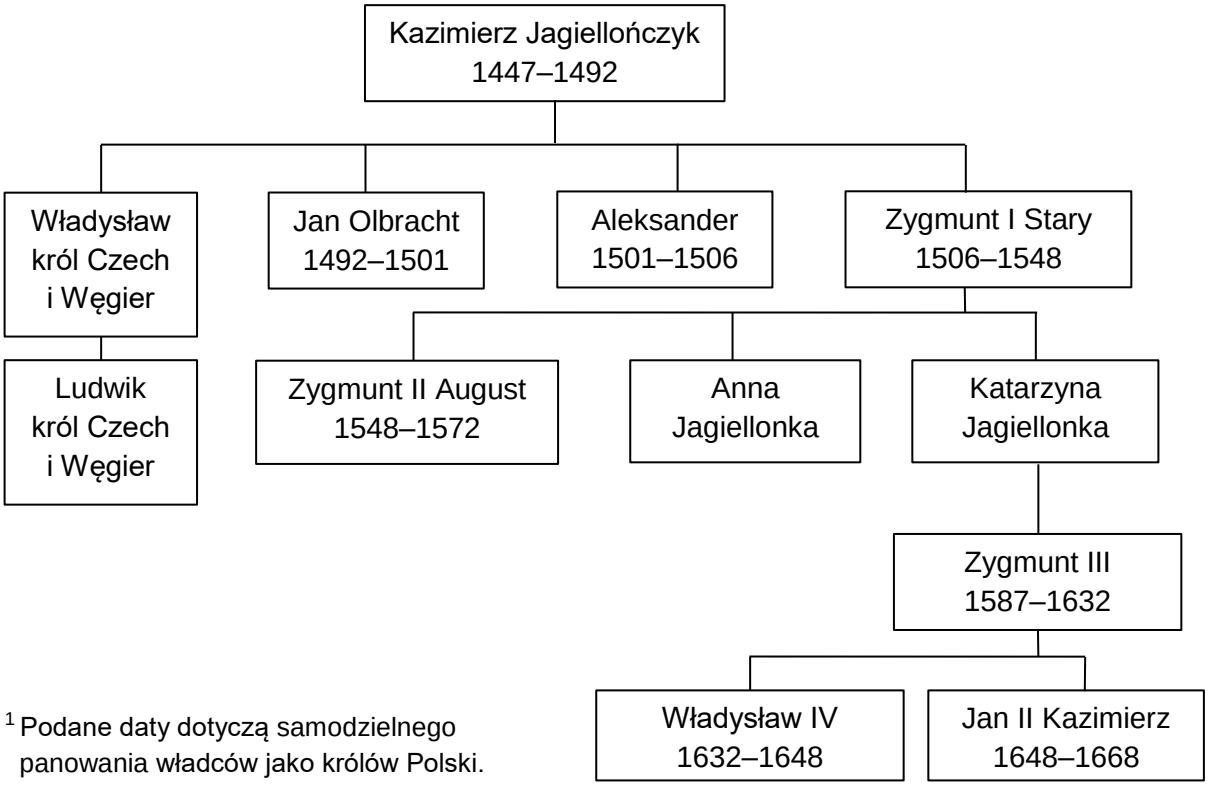
Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Zapewne przesadą jest twierdzić, że długoletnie wojny polsko-szwedzkie, ciągnące się z przerwami aż do pokoju w Oliwie, były tylko skutkiem zerwania unii personalnej i polityki dynastycznej polskich Wazów. Stawka była poważniejsza. Nie ulega wszakże wątpliwości, że spory dynastyczne dodawały walkom polsko-szwedzkim zaciętości.

Na podstawie: *Poczet królów i książąt polskich*, red. A. Garlicki, Warszawa 1987, s. 371.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Źródło 2. Fragment tablicy genealogicznej Jagiellonów i Wazów[1]

[1] Podane daty dotyczą samodzielnego panowania władców jako królów Polski.

Na podstawie: *Poczet królów i książąt polskich*, red. A. Garlicki, Warszawa 1987, tablice genealogiczne.

Zadanie 9.1. (0–1)

Podaj imię władcy, za panowania którego doszło do zerwania unii personalnej wspomnianej w źródle 1.

.....

9.1.
0–1

Zadanie 9.2. (0–1)

Przedstaw inną – niż wspomniane w źródle 1. – przyczynę wojen polsko-szwedzkich.

.....

.....

.....

9.2.
0–1

Zadanie 9.3. (0–1)

Wyjaśnij różnicę między okolicznościami zwolnienia tronu polskiego przez ostatniego męskiego przedstawiciela dynastii Jagiellonów a okolicznościami zwolnienia tego tronu przez ostatniego władcę z dynastii Wazów.

.....

.....

.....

9.3.
0–1

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 10. (0–2)

Tabela statystyczna. Podatki stałe[1] i niestałe[2]

Okresy	Podatki stałe		Podatki niestałe	
	w złotych polskich	w % dochodów skarbu koronnego	w złotych polskich	w % dochodów skarbu koronnego
15 XI 1649 – 15 VII 1652	1 828 740	16,0	9 612 570	84,0
16 VII 1652 – 15 VI 1654	1 274 365	12,9	8 581 888	87,1
16 VI 1654 – 1 VII 1658	1 540 934	14,6	8 988 244	85,4
2 VII 1658 – 15 II 1662	2 609 977	32,1	5 524 099	67,9
16 II 1662 – 15 XI 1664	2 287 709	20,3	8 977 938	79,7
16 XI 1664 – 15 VIII 1668	3 112 641	46,2	3 631 664	53,8
16 VIII 1668 – 15 I 1672	2 466 585	56,4	1 904 225	43,6
16 I 1672 – 1 II 1676	2 853 599	30,7	6 446 383	69,3
2 II 1676 – 1 XII 1678	1 888 651	12,5	13 252 913	87,5

[1] Podatki stałe – pobierane stale, np. cło, kwarta, podatek od kupców.
[2] Podatki niestałe – uchwalane w zależności od potrzeb, np. pogłówne.

Historia Polski w liczbach. Gospodarka, Warszawa 2006, s. 158–159.

10.
0–1–2

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Największy udział podatków stałych w skarbie koronnym miał miejsce w początkowym okresie panowania Michała Korybuta Wiśniowieckiego.	**P**	**F**
2.	Podatki niestałe stanowiły największy udział w skarbie koronnym podczas potopu szwedzkiego.	**P**	**F**
3.	Najazd turecki i jego skutek w postaci traktatu pokojowego podpisanego w Buczaczu spowodowały wzrost dochodów skarbu koronnego.	**P**	**F**

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 11.

Fragment opracowania historycznego

[T]o nie ustrój Rzeczypospolitej był wypaczony, to nie *liberum veto* było problemem […], tylko świadomość polityczna społeczeństwa szlacheckiego, a właściwie jej brak. *Liberum veto* użyte w sposób zgodny z duchem „złotej wolności" epoki odrodzenia było rzeczywiście sposobem ostatecznym, drastycznym, a jednak mogącym uratować państwo przed uchwaleniem nietrafnej lub wadliwej ustawy. Jednak mentalność wszystkich stanów sejmujących w Rzeczypospolitej […] wypaczyła ten jakże cenny i niespotykany w innych ustrojach demokratycznych wentyl bezpieczeństwa, czyniąc z niego najprymitywniejszą broń w walce politycznej, rażącą nie tylko wroga, ale i pośrednio własne szeregi.

Na podstawie: M.Z. Dankowski, *Liberum veto. Chluba czy przekleństwo?* […], Toruń 2019, s. 412–413.

Zadanie 11.1. (0–1)

11.1.
0–1

Wyjaśnij, na czym polegało wypaczenie zasady opisanej w tekście w praktyce polskiego parlamentaryzmu począwszy od poł. XVII wieku.

.....

.....

.....

Zadanie 11.2. (0–1)

11.2.
0–1

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zasada opisana w tekście została zniesiona w Rzeczypospolitej na mocy postanowień

A. Sejmu Niemego.
B. praw kardynalnych.
C. Sejmu Wielkiego.
D. uniwersału połanieckiego.

Zadanie 12. (0–1)

Fragment dokumentu

Moc prawodawstwa dla Rzpltej w trzech stanach, to jest: królewskim, senatorskim, i rycerskim, dotąd trwająca, niewzruszoną na zawsze zostawać powinna, i tej mocy jeden stan bez drugich dwóch, ani dwa bez trzeciego przywłaszczać sobie ani zażywać nie będą mogły […].

Na podstawie: A. Bereza i in., *Historia administracji w Polsce 1764–1989. Wybór źródeł*, Warszawa 2006, s. 19.

12.
0–1

Rozstrzygnij, czy w tekście przedstawiono monteskiuszowską zasadę trójpodziału władzy. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

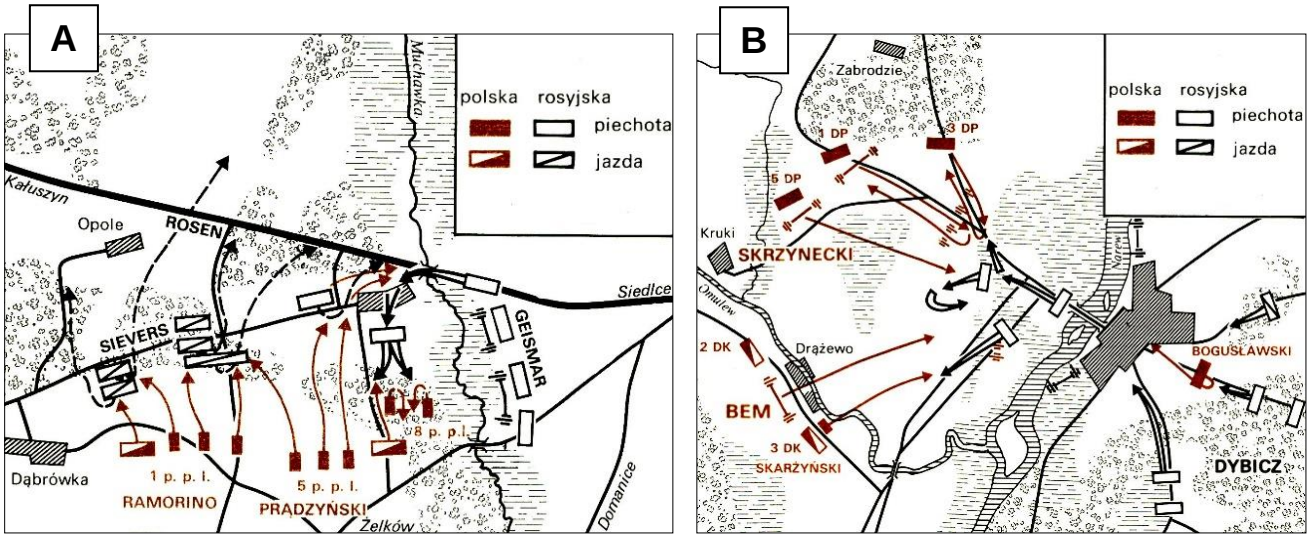
.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 13.

Źródło 1. Plany bitew z okresu powstania listopadowego

T. Łepkowski, *Powstanie listopadowe*, Warszawa 1987, s. 30, 33.

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Zachowawcza taktyka wodza polegała na unikaniu walk z głównymi siłami nieprzyjaciela. Wódz odrzucił plan natarcia przedstawiony przez Prądzyńskiego. Główne siły polskie wycofały się na prawy brzeg rzeki. Polacy nie zdołali zniszczyć mostów, które opanowali Rosjanie. Przeprawa kolejnych batalionów rosyjskich wprawiła w panikę wodza, lękającego się uniemożliwienia posiłkom z Łomży przyjścia mu na pomoc. Wódz naczelny kierował bitwą fatalnie, choć sam wykazał wiele odwagi. Brawurowa szarża artylerii konnej dowodzonej przez późniejszego bohatera Wiosny Ludów na Węgrzech zaimponowała Rosjanom i wstrzymała dalsze ataki rosyjskiego feldmarszałka. Wyniku przegranej bitwy zmienić jednak nie mogła.

Na podstawie: T. Łepkowski, *Powstanie listopadowe*, Warszawa 1987, s. 30–33.

13.1.
0–1

Zadanie 13.1. (0–1)

Rozstrzygnij, na którym z planów ukazanych w źródle 1. (A czy B) przedstawiono przebieg bitwy opisanej w źródle 2. W uzasadnieniu podaj nazwę bitwy i odwołaj się do informacji zawartych w obu źródłach.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 13.2. (0–1)

13.2.
0–1

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Do bitwy, której dotyczy źródło 2., doszło

A. przed objęciem dyktatury przez gen. Józefa Chłopickiego.
B. przed detronizacją cara Mikołaja I przez sejm powstańczy.
C. po nierozstrzygniętej bitwie pod Olszynką Grochowską.
D. po bohaterskiej obronie Woli przez gen. Józefa Sowińskiego.

Zadanie 14.

Moneta okolicznościowa

https://www.nbp.pl

Zadanie 14.1. (0–1)

14.1.
0–1

Podaj nazwisko postaci przedstawionej na monecie.

.....

Zadanie 14.2. (0–1)

14.2.
0–1

Podaj nazwę zaboru, na którego terenie narodził się przemysł naftowy.

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 15. (0–1)

Józef Chełmoński, *Bociany*

http://cyfrowe.mnw.art.pl

15. 0–1

Podaj nazwę stylu w malarstwie, którego przykładem jest zaprezentowany obraz. Odpowiedź uzasadnij, podając jedną widoczną na obrazie cechę tego stylu.

Nazwa stylu: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 16.

Źródło 1. Fragment pieśni

Krew naszą długo leją katy,
Wciąż płyną ludu gorzkie łzy,
Nadejdzie jednak dzień zapłaty,
Sędziami będziem wtedy my!
[…]
Porządek stary już się wali,
Żywotem dla nas jego zgon,
Będziemy wspólnie pracowali,
I wspólnym będzie pracy plon!
[…]
Precz z tyranami, precz z zdziercami!
Niech zginie stary, podły świat!
My nowe życie stworzym sami,
I nowy zaprowadzim ład!

Wiek XIX w źródłach […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1998, s. 299.

Źródło 2. Fragment *Manifestu Partii Komunistycznej*

Historia wszystkich dotychczasowych społeczeństw jest historią walk klasowych. Nasza epoka uprościła przeciwieństwa klasowe. Całe społeczeństwo rozszczepia się coraz bardziej na burżuazję i proletariat. Podstawowym warunkiem istnienia i panowania klasy burżuazji jest nagromadzanie bogactwa w rękach osób prywatnych, tworzenie i pomnażanie kapitału; warunkiem istnienia kapitału jest praca najemna. Kapitał jest wytworem zbiorowym i może być uruchomiony tylko przez zbiorową działalność wielu członków społeczeństwa. Kapitał nie jest więc potęgą osobistą, lecz społeczną. Niech drżą panujące klasy przed rewolucją komunistyczną. Proletariusze nie mają nic do stracenia prócz swych kajdan.

https://www.ce.uw.edu.pl

Zadanie 16.1. (0–1)

16.1.
0–1

Rozstrzygnij, czy przesłanie pieśni ze źródła 1. jest zgodne z treścią manifestu przytoczonego w źródle 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 16.2. (0–1)

16.2.
0–1

Podaj nazwisko jednego z autorów manifestu cytowanego w źródle 2.

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

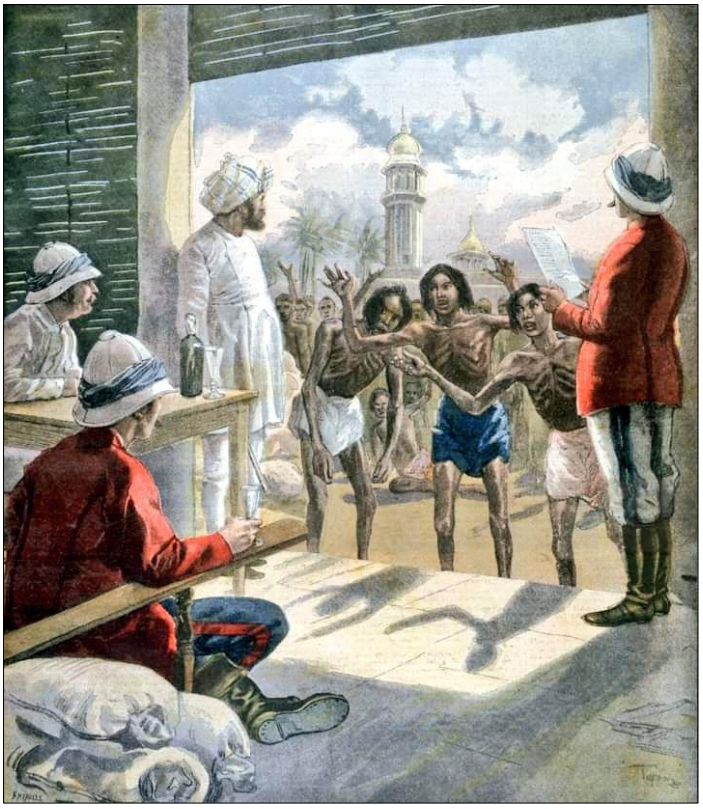
Zadanie 17. (0–1)

Źródło 1. Fragment przemówienia brytyjskiego polityka Johna Brighta z 1877 roku

Nasze panowanie nad Indiami trwa niewiele więcej niż stulecie. […] Co się zaś tyczy dochodów, to otrzymujemy od Indii około 50 milionów funtów rocznie […]. Pobieramy podatki gruntowe, cła wwozowe, opłaty stemplowe i niektóre inne opłaty […], podatek od soli. Podatek ten jest niezwykle ciężki dla ludności, a dla biedoty jest wprost okrutny. Do pobierania go wysyłamy poborców do najbiedniejszej chałupy ogromnego imperium. Trzeba jednak pamiętać, że cała ta […] ludność nie ma prawa głosu w swych własnych sprawach.

D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, *Od Hammurabiego* […], t. 2, Gdańsk 2000, s. 59.

Źródło 2. *Brytyjczycy i Hindusi* – fragment strony tytułowej czasopisma „Le Petit Journal" z 1897 roku

https://www.edition-originale.com

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

17. 0–1

Rozstrzygnij, czy opinia na temat polityki Brytyjczyków w Indiach wyrażona w źródle 1. znajduje potwierdzenie na ilustracji ze źródła 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

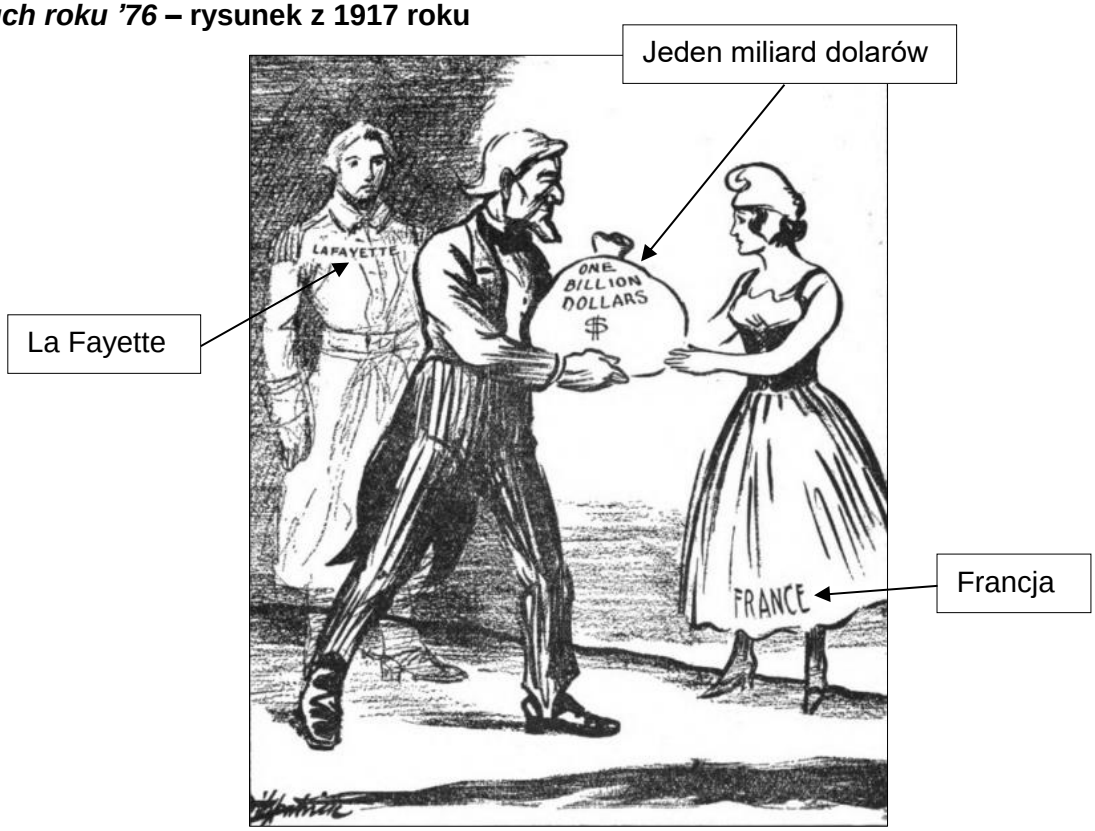
.....

.....

.....

Zadanie 18. (0–3)

***Duch roku ’76* – rysunek z 1917 roku**

https://upload.wikimedia.org

Wyjaśnij wymowę rysunku, interpretując jego dwa elementy graficzne i tytuł.
W odpowiedzi uwzględnij kontekst historyczny z roku powstania tego rysunku.

18.
0–1–2–3

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

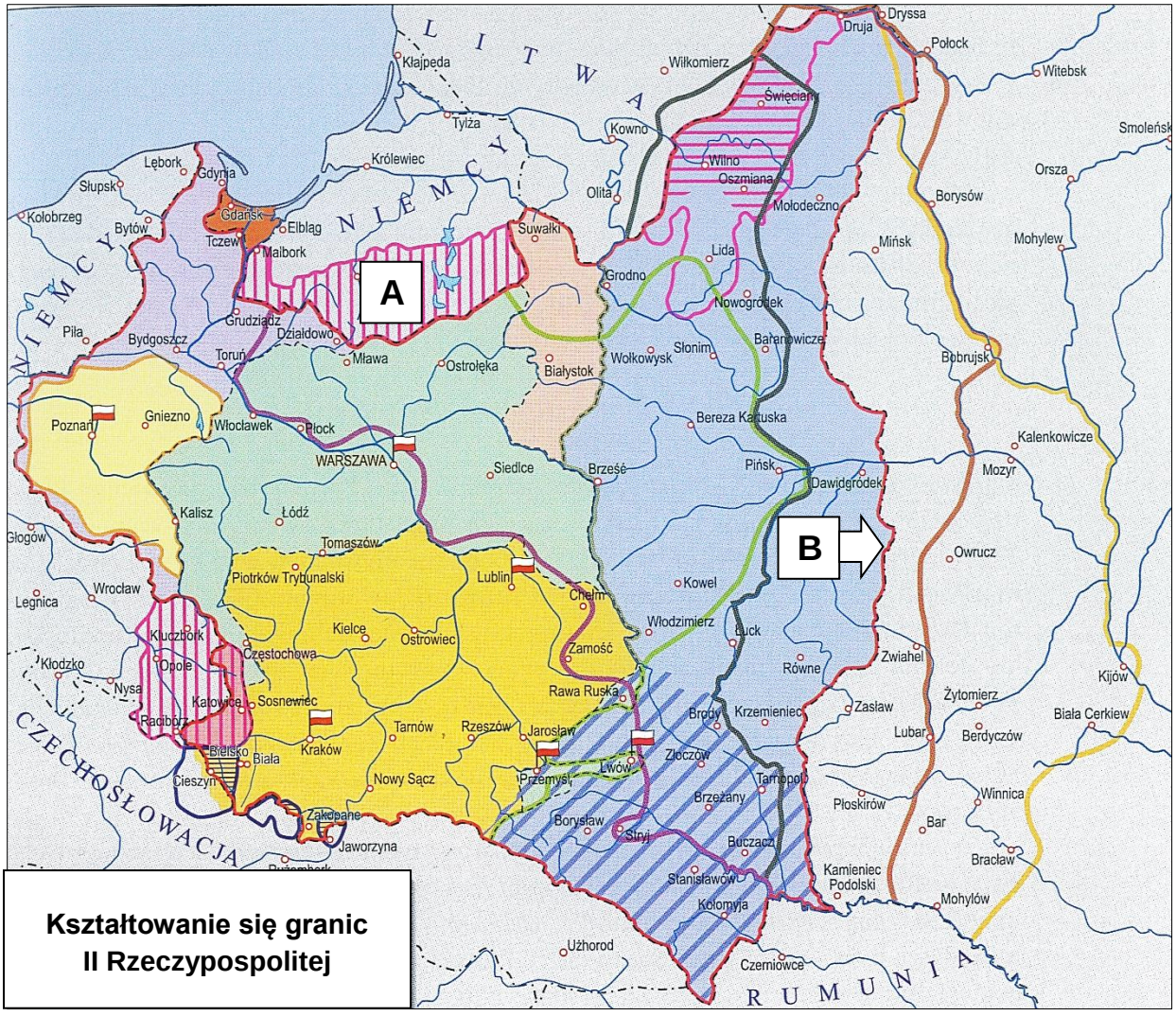
Zadanie 19. (0–2)

Źródło 1. Fragment wspomnień ambasadora amerykańskiego w Polsce

Wiele rzeczy w Polsce działo się szybko i nie mieliśmy szansy na ich przetrawienie na bieżąco. O przyjętej wczoraj konstytucji dzisiaj już zapomniano w podnieceniu wywołanym podpisaniem tego wieczoru […] pokoju z bolszewikami. Jutro szybko to przeminie, [na skutek] plebiscytu […], który odbędzie się w niedzielę. Kręci mi się od tego w głowie, a jeśli chodzi o Polaków, to nawet zaczynają się uśmiechać. Wydawało się, że żadna z tych spraw nigdy nie zostanie załatwiona i że obecne pokolenie będzie egzystować bez konstytucji, bez pokoju i bez granic. Jednocześnie załatwienie wszystkich tych spraw bynajmniej nie oznacza nowego początku, ale jest bardzo pomocne.

W. Mędrzecki, *Naród malkontentów* […], „Mówią Wieki” 2019, nr 4, s. 48.

Źródło 2. Mapa

Kształtowanie się granic II Rzeczypospolitej

Wielka historia Polski, red. S. Grodziski, J. Wyrozumski, M. Zgórniak, t. 5, Warszawa 2003, s. 41.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

19.
0–1–2

1.	W źródle 1. jest mowa o okolicznościach uchwalenia konstytucji, która wprowadzała w Polsce system prezydencki.	**P**	**F**
2.	Na mapie literą B zaznaczono przebieg granicy wschodniej II Rzeczypospolitej, ustalonej na mocy pokoju, o którym mowa w źródle 1.	**P**	**F**
3.	Plebiscyt, o którym mowa w źródle 1., odbył się na terytorium oznaczonym na mapie literą A.	**P**	**F**

Zadanie 20. (0–1)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Rok 1935 przyniósł Hitlerowi większe sukcesy w polityce międzynarodowej. Przede wszystkim Niemcy przejęli terytorium Saary […]. 13 stycznia 1935 roku przeprowadzono plebiscyt. Na 534 tys. uprawnionych głosy oddało 528 tys. osób. Za przyłączeniem obszaru Saary do Rzeszy głosowało 477 tys., tj. 90,4% […].

T. Kotłowski, *Niemcy 1890–1945. Dzieje państwa i społeczeństwa*, Kraków 2008, s. 163–164.

Źródło 2. Fragment strony tytułowej dziennika

Należność pocztowa uiszczona ryczałtem

ŚLĄSKI KURJER PORANNY

Cena 10 groszy

DZIENNIK NIEZALEŻNY POLITYCZNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZY, POŚWIĘCONY OBRONIE ŚWIATA PRACY

Nr. 69 | Redakcja i administracja: Chorzów ul. Krzywa 14 — Telefon 415-55 | Chorzów-Katowice, wtorek 10 marca 1936 r. | Wychodzi 7 razy w tygodniu Konto P. K. O. nr. 300699 | Rok II

Zanim Niemcy nie wycofają wojska z Nadrenji

nie może być mowy o rokowaniach francusko-niemieckich

https://www.sbc.org.pl

Rozstrzygnij, czy źródła 1. i 2. nawiązują do łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Niemcy. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu źródeł.

20.
0–1

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

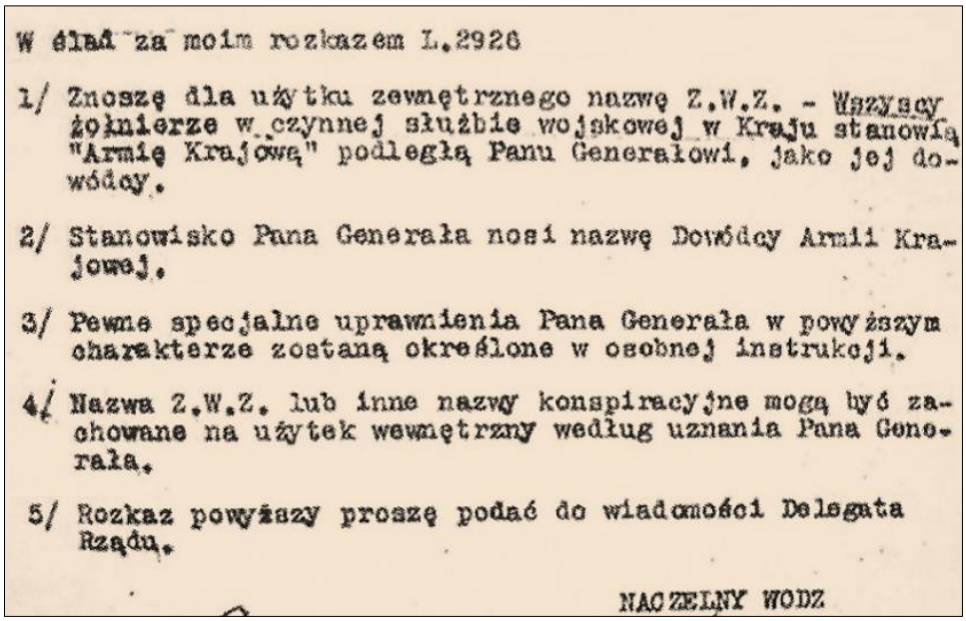
.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 21. (0–2)

Fragment depeszy Naczelnego Wodza

W ślad za moim rozkazem L.2926

1/ Znoszę dla użytku zewnętrznego nazwę Z.W.Z. - Wszyscy żołnierze w czynnej służbie wojskowej w Kraju stanowią "Armię Krajową" podległą Panu Generałowi, jako jej dowódcy.

2/ Stanowisko Pana Generała nosi nazwę Dowódcy Armii Krajowej.

3/ Pewne specjalne uprawnienia Pana Generała w powyższym charakterze zostaną określone w osobnej instrukcji.

4/ Nazwa Z.W.Z. lub inne nazwy konspiracyjne mogą być zachowane na użytek wewnętrzny według uznania Pana Generała.

5/ Rozkaz powyższy proszę podać do wiadomości Delegata Rządu.

NACZELNY WODZ

Na podstawie: *Multimedialna historia Polski* […], t. 26, Warszawa 2007, s. 37.

21.
0–1–2

Dokończ zdania 1. i 2. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

1. Depesza przedstawiona w źródle była skierowana do generała

A. Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego.
B. Stefana Roweckiego „Grota”.
C. Tadeusza Komorowskiego „Bora”.
D. Leopolda Okulickiego „Niedźwiadka”.

2. Zaprezentowaną depeszę podpisał generał

A. Władysław Anders.
B. Kazimierz Sosnkowski.
C. Władysław Sikorski.
D. August Emil Fieldorf.

Zadanie 22. (0–1)

Fragmenty traktatów międzynarodowych

Fragment traktatu A:
Strony zgadzają się, że zbrojna napaść na jedną lub więcej z nich w Europie lub Ameryce Północnej będzie uznana za napaść przeciwko nim wszystkim i dlatego zgadzają się, że jeżeli taka zbrojna napaść nastąpi, to każda z nich, w ramach wykonywania prawa do indywidualnej lub zbiorowej samoobrony, uznanego na mocy artykułu 51 Karty Narodów Zjednoczonych, udzieli pomocy Stronie lub Stronom napadniętym, podejmując niezwłocznie, samodzielnie, jak i w porozumieniu z innymi Stronami, działania, jakie uzna za konieczne, łącznie z użyciem siły zbrojnej […].

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Fragment traktatu B:
Układające się strony […], uwzględniając jednocześnie sytuację, w wyniku ratyfikacji układów paryskich, przewidujących utworzenie nowego ugrupowania wojennego w postaci „Unii Zachodnioeuropejskiej" z udziałem remilitaryzowanych Niemiec Zachodnich i ich włączeniem do bloku północnoatlantyckiego, co wzmaga niebezpieczeństwo nowej wojny i stwarza groźbę dla bezpieczeństwa narodowego państw miłujących pokój, […] postanowiły zawrzeć niniejszy Układ o przyjaźni, współpracy i pomocy wzajemnej […].

Wiek XX w źródłach […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2002, s. 318, 336.

Rozstrzygnij, czy traktaty A i B odnoszą się do procesów integracyjnych odbywających się po tej samej stronie żelaznej kurtyny. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu traktatów i własnej wiedzy.

22.
0–1

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 23. (0–1)

Fragment mowy noblowskiej Czesława Miłosza

Antologie poezji polskiej podają nazwiska moich przyjaciół, Władysława Sebyły i Lecha Piwowara, oraz datę ich śmierci […]. Jest absurdem, że nie wolno napisać, jak zginęli, chociaż każdy w Polsce zna prawdę: podzielili los wielu tysięcy oficerów polskich, rozbrojonych i internowanych przez ówczesnego wspólnika Hitlera, i są pochowani w masowym grobie.

Wielkie mowy historii, t. 4, red. W. Władyka i in., Warszawa 2006, s. 200.

Wyjaśnij, dlaczego w PRL nie można było pisać o okolicznościach śmierci przyjaciół Czesława Miłosza.

23.
0–1

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 24. (0–1)

Źródło 1. Fragment strony tytułowej gazety z okresu PRL

W odpowiedzi burzycielom

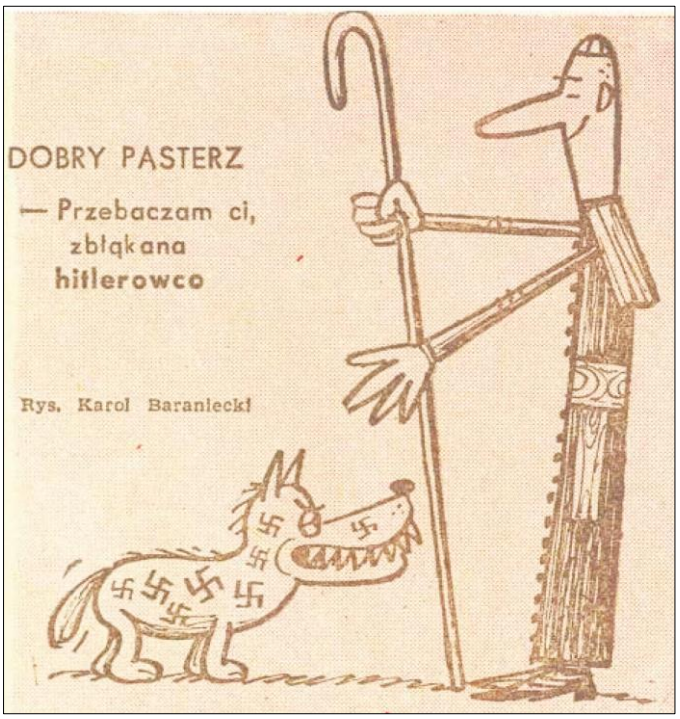
Powszechne poparcie dla Wł. Gomułki

Studenci i inteligencja – tak! Syjoniści i przewrót – nie!

Masowe wiece w całej Polsce

https://historia.interia.pl

Źródło 2. Rysunek propagandowy z okresu PRL

Propaganda Polski Ludowej, Łódź 2007, s. 18.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

24.
0–1

Rozstrzygnij, czy zaprezentowane źródła 1. i 2. powstały w ramach tej samej kampanii propagandowej z okresu PRL. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu źródeł i własnej wiedzy.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 25.

Fragment stenogramu rozmowy z października 1981 roku

Polityk A:
[J]uż wysłaliśmy do ciebie oficjalne gratulacje, ale ja chciałbym także osobiście pogratulować ci wyboru na stanowisko I sekretarza KC PZPR. Słusznie zrobiłeś, wyrażając zgodę na taką decyzję […]. W PZPR teraz nie ma działacza, który cieszyłby się autorytetem równym twojemu – świadczą o tym także wyniki głosowania na plenum. Rozumiemy, że stoją przed tobą całkiem niełatwe zadania. Ale jesteśmy przekonani, że sobie z nimi poradzisz, uczynisz wszystko, by pokonać tę ciężką chorobę, która dotknęła wasz kraj.

Polityk B:
Bardzo wam dziękuję […] za gratulacje i przede wszystkim za zaufanie, którym mnie obdarzyliście. Chcę wam otwarcie powiedzieć, że zgodziłem się przyjąć to stanowisko po dużej wewnętrznej walce i tylko dlatego, iż wiedziałem, że wy mnie popieracie i że wy jesteście za taką decyzją. Jeżeli byłoby inaczej, nigdy bym się na to nie zgodził. Jest to bardzo ciężkie, bardzo trudne zadanie w tej złożonej sytuacji w kraju, w jakiej obecnie się znajduję jako premier i jako minister obrony. Ale zrozumiałem, że jest to właściwe i niezbędne, jeśli wy tak uważacie. […] Uczynię, Leonidzie Iljiczu, wszystko, jako komunista i jako żołnierz, aby było lepiej, aby osiągnąć przełom w sytuacji w kraju i w naszej partii.

A. Dziurok i in., *Od niepodległości do niepodległości. Historia Polski 1918–1989*, Warszawa 2010, s. 427.

Zadanie 25.1. (0–1)

25.1.
0–1

Podaj nazwisko polityka A i wyjaśnij, o jakiej *ciężkiej chorobie* wspomniał on w swojej wypowiedzi. W odpowiedzi odwołaj się do faktografii.

Nazwisko: .....

Wyjaśnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 25.2. (0–1)

25.2.
0–1

Podaj nazwisko polityka B i wyjaśnij, w jaki sposób osiągnął on *przełom w sytuacji w kraju*. W odpowiedzi odwołaj się do faktografii.

Nazwisko: .....

Wyjaśnienie: .....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

26.
0–15

Zadanie 26. (0–15)

Zadanie zawiera trzy tematy. Wybierz jeden z nich do opracowania. Twoja wypowiedź powinna liczyć minimum 300 wyrazów.

1. W życiu politycznym państwa polskiego w okresie XI–XII wieku dominowały tendencje decentralizacyjne. Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy i je uzasadnij, uwzględniając w swojej argumentacji panowanie trzech wybranych władców z tego okresu.

2. Rewolucja amerykańska i francuska z końca XVIII wieku miały podobne przyczyny. Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy i je uzasadnij, uwzględniając w swojej argumentacji aspekt polityczny, społeczno-gospodarczy i kulturowy.

3. Zimna wojna osiągnęła apogeum w latach 50. XX wieku. Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy i je uzasadnij, charakteryzując trzy wybrane wydarzenia z tego okresu.

WYPRACOWANIE

na temat nr ……..

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/